

‘Niet bang voor de wolf, maar vertrouwen in mijn kudde’

Kees Palsma

Drie keer hebben wolven huisgehouden in de kudde van Jeroen Huiskamp. Maar toen was zijn kudde nog niet verrijkt met twee flinke waakhonden: Yoldas en Fina.

Samen met zijn dieren leert Jeroen Huiskamp steeds meer hoe er te leven valt met de wolf. “Ik zeg letterlijk tegen die wolf: hier ben ik. En dan vertrouw ik dus op het systeem: de dingen die ik heb geleerd met de honden en de hele kudde. Wat veel mensen dus niet durven, of niet willen, of niet kunnen.” Hij hoopt dat de mensen,

die dieren houden, zich meer openstellen voor echte natuur en dus ook het eerlijke spel spelen met de wolf.

Honden maken deel uit van de kudde

Herder Jeroen parkeert zijn trailer vol met schapen langs de provinciale weg even buiten Renkum.

Alleen schapen? Nee, ook twee honden steken hun snuit naar buiten tussen de spijlen door van de veewagen. “Zij maken deel uit van de kudde, net als ik en ook die daar,” Jeroen wijst naar een aantal geiten dat zich tussen de schapen heeft samengepakt in de flinke aanhanger.

Jeroen zet het hek van de veewagen eerst op een kier. De twee honden komen er als eerste uit. Ze worden direct aangeliend. De klep staat nu helemaal open. De schapen en geiten volgen Jeroen en de honden keurig richting een open veld. Geen dier haalt het in zijn hoofd om een andere kant op te gaan: de Bennekomseweg, waar auto's op snelheid voorbij razen. Er is inmiddels ook een andere hond bijgehaald. Die zat niet tussen de kudde, maar in de cabine van de auto. “Dat is werkhond Bo”, zegt Jeroen. “Hij is een Altdeutsche Hütehund, die zet de schapen aan het werk.” De zwarte hond met vrij lange haren is duidelijk geen collie. Hij oogt meer als een uit de kluiten gewassen labradoedel. Bo is ook niet bedoeld om de kudde op te halen, legt Jeroen verder uit. Hij moet de kudde vooral bij elkaar houden en ervoor zorgen dat de dieren op de plek blijven waar ze moeten grazen. “Pas als ze alles kaal hebben gegeten, mogen ze verderop aan de planten gaan trekken.” Op dat moment blaft Bo flink naar een schaap. “Kijk,” verduidelijkt Jeroen: “dat schaap was afgeleid, zat niet door te eten en dat vond Bo maar niks.” Het schaap was inderdaad twee stapjes buiten de kudde en keek wat voor zich uit, totdat Bo haar corrigeerde.

Wolven in schaapskieren

Niet veel later beginnen de twee andere honden flink te blaffen en ze trekken aan de riemen, die Jeroen in handen heeft. Deze grote honden – formaat wolf, maar de vacht lijkt qua kleur veel op

“Ik zeg letterlijk tegen die wolf: hier ben ik”

die van de schapen en geiten – zijn Karpatische herdershonden. “Zo sterk als een wolf.” Wolven in schaapskieren? “Kuddebeschermingshonden,” noemt Jeroen ze. Hij volgt de blik van zijn blaffende honden, die gericht is op een wandelaar met hond op het fietspad, aan de overkant van de weg. “Ze reageren op die meneer. Kijk, de houding van de man, hij heeft zijn borst flink vooruit en zijn hond, die loopt voorop. Dat is een houding, die deze honden beantwoorden met: kom niet dichterbij.”

Op het moment dat wij kennis maakten met deze

Werkhond Bo houdt de kudde in het gareel. (Foto: Luud Riphagen)

honden, toonden ze een heel ander gedrag. “Als er bezoekers zijn, geïnteresseerde wandelaars, dan laat ik de honden merken dat die mensen welkom zijn. En ik maak duidelijk dat je honden niet moet aaien. Zo leg ik uit aan een kind: ‘als je fijn zit te spelen en er komt een vreemde naar je toe en die aait je, hoe vind jij dat dan ...?’”

De dood is dichtbij

De grote Roemeense honden zijn niet het antwoord op de wolf. Het is een combinatie, legt Jeroen uit. “Ik stel mij hier in dienst van het terrein. Het terrein vraagt om begrazing door de kudde. En hier komen ook wolven voorbij. Die leven hier

ook. Uit ervaring leer ik, samen met mijn schapen, geiten en de honden, hoe om te gaan met die predator.” Hij heeft hier nog geen wolf gezien. Maar dat ze hier leven ziet hij aan pootafdrukken, keutels. En onlangs zijn er wolven in de buurt doodgereden. “Ja, de dood, ook daar word ik vaak mee geconfronteerd. Ben je in de natuur, dan komt die dichterbij. Dan bedoel ik niet alleen de wolf. Maar alle dingen, die in de natuur zijn. Dus bijvoorbeeld een boom. Als die dus doodgaat, dan vinden we dat normaal. Maar ik vind dat bijna net zo erg als wanneer er een schaap dood gaat.”

Overnachten achter een raster

De honden van Jeroen zetten hier en daar een ‘geurvlag’ neer. Jeroen wijst naar de krommende rug van de grootste hond, Yoldas, het mannetje van de twee. “Hij gaat daar poepen, plassen. Waardoor dus de wolf denkt, oh, hier loopt iets. Is dat interessant? Nou, het ruikt wel heel sterk. Of het ruikt wel alsof hier een roedel zit. Nou, dan gaat die dus de andere kant op.”

We zijn op een open plek die aan twee kanten is begrensd door coulissen van bomen en struiken. De andere twee grenzen worden gevormd door de Molenbeek en de N728 in de buurt van het Gelderse Renkum. Het veld is begroeit met allerlei grassen en hier en daar een jonge struik. Het is de bedoeling dat de kudde hier gaat overnachten. Jeroen rastert een vierkant af met een oprolbaar hek waarvan de hoogte reikt tot zijn middel. Dit keer is het zijn vader, die hem helpt. Een andere keer kan het ook zijn vriendin zijn. Ook wordt er een zonnepaneel van nog geen vierkante meter uitgevouwen en die zal elektriciteit opwekken voor stroom op het hek. Het hek en de honden houden de wolven op afstand.

Het hek en de honden houden de wolven op afstand.

Herder Jeroen heeft meerdere kuddes. Ook in Winterswijk en Harderwijk. Daar overnachten de dieren ook beschermd door de hekken en de honden. Hij is niet bang. “Dat stadium ben ik al lang voorbij. Want nu weet ik ook dat ik in Harderwijk de materialen – ja sorry, zo noem ik nu de dieren ook maar even – goed zijn om een wolf tegen te houden. Want hij komt niet dichterbij dan vijftig meter.” Dat weet Jeroen door de sporen, die de wolf achterlaat en omdat “Mensen daar in Harderwijk gaan mij bellen: *‘Ik heb om één uur ’s nachts de wolf gezien.’* Fantastisch, waar heeft u die gezien? *‘Nou, vijftig meter van je kudde af.’* Ik bedank ze dan en vraag ze me opnieuw te bellen, als ze ‘m weer zien.” In het begin heeft Jeroen cameraatjes ingezet, maar nu weet hij vooral door de sporen te herkennen, wanneer en hoe dichtbij de wolven bij zijn kuddes zijn geweest.

Herder Jeroen bij zijn kudde schapen en geiten. (Foto: Luud Riphagen)

de 'kuddebeschermingshonden', of over Bo de 'werkhond', maar juist ook over de schapen en de geiten. De meeste schapen in Nederland hebben niets in hun dna wat hen nog herinnert aan de omgang met een wolf, zo legt hij uit. De wolf had zich immers al zo'n twee eeuwen niet meer in Nederland laten zien. Daarom, als er dan een wolf in hun midden komt, vliegen ze in paniek alle kanten op. Met als gevolg dat ook de wolven wild om zich heen grijpen en meer slachtoffers maken.

Jeroen's kuddes blijven daarentegen tamelijk rustig en kalm bij elkaar staan. De wolf gaat ze dus niet allemaal als een bezetene achterna, maar beperkt zich tot een of twee schapen, zo heeft hij destijds ervaren. Toen hij nog geen beschermingshonden had en zijn kudde werd aangevallen door een wolf, waren het alleen de zwak-

Vertrouwen in de de hele kudde

Jeroen benadrukt het nog een keer: "Ik durf wel met een predator of wat dan ook om te gaan. Want ik zie wel dat ik goede dieren heb." En dan heeft hij het dus niet alleen over Yoldas en Fina,

kere dieren, die ten prooi vielen. En de geiten? Die hadden duidelijk teruggevochten, verklaart Jeroen. "Die hadden sporen van wolven op hun hoorns."

Samen met de honden houdt een wolfwerend raster de kudde zowel overdag als 's nachts veilig. (Foto: Kees Palsma)

